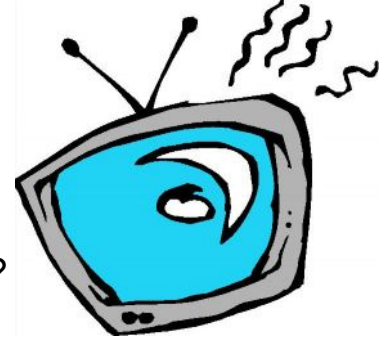

TE D BATMAN KOLEJİ ÖZEL İLKÖĞRETİM
OKULU

Televizyon mu sizi ,Siz mi televizyonu?
Kim kimi Yönetiyor?

" .....

Televizyonla ilişkiniz nasıl? Kumanda sizde mi, çocuğunuzda mı?
Yemeği çocuğunuzun en çok sevdiği programların saatine göre mi ayarlıyorsunuz?
Çocuğunuz televizyon izlediği için yatağa gitmek istemiyor mu?

DİKKAT, AİLECE TELEVİZYONUN EGEMENLİĞİNE GİRMIŞ OLABİLİRSİNİZ..

Çocuklar neden televizyon izler?

Çocuklar televizyonu diğer iletişim araçlarından ayırt edici özelliklerinden dolayı izlerler. Ses ve görüntünün uyumu, çok sayıda hareket ve hızlı değişim, renklerin çekiciliği, ses efektlerinin ve müziğin dikkat çekici kullanımı ve bunların yeniden ve yeniden değişik biçimlerde sunuluyor olması televizyonu diğer araçlardan ayıran özelliklerdir.

Çocuklar hızlı akan görüntüler yada değişimin kendisi nedeniyle televizyon izlerler.

Erken çocukluk dönemi gelişimin en hızlı olduğu dönemdir. Bu dönemde televizyon bu yaş grubundaki çocukların ilgilerini çeken ve birden çok duyuya seslenen bir uyarıcı niteliğindedir. Okulöncesi dönemde bu tip bir uyarıcının olması çocukların hem yeni kavramlar öğrenmelerinde, hem de dikkat becerilerinin gelişiminde etkilidir. Televizyon yoğun uyarılar vererek zihinsel değişim ve zekayı şekillendirmeyi sağlar.

Televizyon eğer doğru şekilde ve kontrollü olarak kullanılırsa çocukların akademik ve sosyal olarak yeni kavramlar öğrenmesini ve zihinsel olarak gelişmesini sağlayabilmektedir.

Günümüzün en yaygın kitle iletişim aracı olan televizyon insanlara bir yandan hem görsel hem de işitsel uyarıyı bir arada sunarken, bir yandan da gerçek dünyalardan sanal dünyalara kadar birçok durumu göstermektedir. Bu açıdan baktığımızda televizyon dünyaya açılan bir çeşit pencere görevini üstlenmektedir. Yeryüzündeki milyonlarca insanın eğitimi de düşünüldüğünde, televizyon bir eğitim aracıdır diyebiliriz.

Günümüzde televizyonun etkileri konusunda bir çok araştırma yapılmaktadır. Televizyon ile ilgili yapılmış çalışmaların sonucunda, televizyonun çocuklar üzerinde hem olumlu hem olumsuz sayılabilecek birçok farklı etkisinin olduğu görülmektedir.

Küçük yaştan itibaren televizyonda hiç ayırimsız o anda varolanı seyreden ve televizyonlarını sürekli açık tutan ailelerde tüm bireyler TV'nin olumsuz yanlarından etkilenmektedir.

Uzun süre televizyon izleme çocuğun sosyal ilişkilerini zayıflatmakta ve içe kapalı bir hale getirebilmektedir. Öyle ki çoğu kez çocuk yemek yeme için bile anne babasını yanına getirmekte ve yemeği tepsi içinde sunularak televizyon izlerken annesi tarafından yedirilmektedir.

Çocuklarımız kendi oyuncaklarına ayırdıkları zamandan daha fazlasını televizyon izlemeye ayırıyorsa, onları bu tehlikeden koruma zamanı gelmiştir.

Yapılan araştırmalara göre, çocuklar günde ortalama 3 saat televizyon izlemektedirler. Televizyon tamamıyla pasif bir etkinliktir. Etkileşim ve hareket gerektirmez. Uzun süre TV karşısında olmanın çocuklar üzerinde pasifliğe yol açtığı görülmektedir.

Aşırı TV izleme, çocukların yaşlılarıyla ve kardeşleriyle oynama, fiziksel gelişimleri için gerekli olan egzersizleri yapma, becerilerini geliştirici etkinlikleri (kesme, yapıştırma, boyama, yoğurma) yapma gibi uğraşlara ayıracakları zamanlarını çalmaktadır. Çocukların ailesi ile sohbet etmek yerine televizyon izlemeyi tercih etmesi onları yalnızlığa ve paylaşmamaya itmektedir.

Yaşayarak öğrenme yerine başka yaşananlara seyirci kalmak çocuğu edilgin kılmaktadır.

Televizyon izlerken çocuğumuz nasıl bir dinleme alışkanlığı kazanıyor? Kanaldan kanala atlayarak televizyon izlemenin sakıncaları var mı?

Tipik bir televizyon programında ekrandaki görüntü her üç saniyede bir değişmektedir. Başka bir kamera açısı, başka bir kişi, yüzlerce kamera çekimiyle sunulan hareketler. Televizyon reklamlarında ise bu daha yoğundur. Bunlar izleyicinin dikkatini toplayabilmek için yapılmaktadır. Eğer bir kişi bilgiyi küçük birimler halinde almaya alışır, daha uzun süreli dikkat toplamakta zorlanmaktadır. Çocuklar da birkaç saniyede bir değişiklik beklerse, öğretmenini dinlemekte de, kitap okumakta da zorlanacaktır.

Öte yandan televizyon izlerken sürekli kanal değiştirme ve programların sık sık reklamlarla kesilmesi de dikkatin sürekliliğinin yitirilmesine yol açmaktadır. Bir konuya yoğunlaşmadan başka bir konuya atlamanın kolaylığı, insana farkına varmadan hiçbir şeye gereken önemi vermeme, ciddiye almama, çabuk canı sıkılma gibi istenmedik alışkanlıklar kazandırmaktadır.

Televizyonun çocukların bir numaralı eğlence kaynağı haline geldiği günümüzde, TV'de izlenen şiddetin çocuklar üzerindeki etkileri, anne-babalar ve uzmanlar tarafından en fazla sorgulanan konudur.

Yapılan birçok çalışma televizyondaki şiddet öğeleri ve çocukların bundan etkilenme boyutları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Televizyonda şiddet içerikli yayınlarla karşı karşıya kalan çocuklar üzerinde üç temel etki bildirilmiştir. Bu çocuklar,

- Başkalarının çektiği acıya daha az duyarlı hale gelebilirler,
- Çevrelerinden daha fazla korkar hale gelebilirler,
- Başkalarına karşı daha saldırgan biçimde davranabilirler.

Araştırmalar TV'nin tek başına şiddete yneltmediğini, ancak zendirdiğini göstermektedir. Televizyonda şiddet içerikli programlar izledikten sonra, çocukların daha farklı davrandıkları, daha fazla kavgaya yöneldikleri, büyüklere daha fazla karşı geldikleri ve daha sabırsız davrandıkları araştırmalarla belirlenmiştir.

Televizyon izleme eğitimi nasıl olmalıdır?

Çocuklar televizyon izleme alışkanlıklarını mutlaka okulöncesi dönemde edinmelidir. Çocuğunuzun TV izleme alışkanlığını yönlendirmek için aşağıdaki nerileri uygulayabilirsiniz.

- ☺ Okulöncesi ocuklar için bir saat TV izlemek yeterlidir. Çocuğunuz daha fazla süre TV başında kalıyorsa, bu süreyi aşamalı olarak azaltma yoluna gidebilirsiniz. TV izleme zamanını sınırlandırmalısınız. Çocuğunuz sizi örnek aldığı için siz de TV izleme alışkanlığınızı gözden geçirmelisiniz.
- ☺ çocuğunuzun izlediği bir programı birlikte siz de izleyin. Böylece hem o program hakkında fikir sahibi olup çocuğunuza uygun olup olmadığına karar verebilir, hem de programın ardından çocuğunuzla sohbet ederek o programdan çocuğunuzun neler öğrendiğini görebilirsiniz.
- ☺ Televizyonu belli bir amaç için seyredin. Televizyon evimizdeki diğer aletler gibi belli bir amaç için kullanılmalıdır. Televizyon ancak sizin izlemeye değer bulduğunuz programlar için açılıp kapanmalıdır. zlemediğiniz zamanlarda TV'yi açık bırakmayın. Bu ocuğun televizyonun sürekli bir eğlence aracı olmadığını, gerektiğinde açılıp kapanan bir araç olduğunu anlamasına yardımcı olacaktır. Ayrıca bu durum sadece "istenmeyen programların izlenmemesi" bakımından değil, TV tutsaklığından kurtulmak için. "bilinçli TV tüketicisi" olmak için iyi bir model oluşturacaktır.
- ☺ Günlük veya haftalık hangi programlar seyredileceğine yönelik hem kendimiz hem de çocuğunuz için program yapın. Çocuğunuzun izlemek istediği bir programı kendisinin seçmesine izin verin ve mutlaka o program bittikten sonra çocuğunuzu televizyonu kapatması için yönlendirin.
- ☺ Televizyona alternatif aile etkinlikleri düzenleyin. Aslında ocuklar TV yerine, kendilerinin aktif olarak katılabilecekleri oyunları tercih etmeye çok yatkındırlar. TV kapandıktan sonra mutlaka alternatif etkinlik ortamları sunun. zlediği programdaki kahramanın resmini yaptırma, izlediği programla ilgili öykü oluşturma vb. Eve misafir geldiğinde televizyonu açmayarak bile bu yolda bir adım atmış olursunuz.
- ☺ Televizyon karşısında yemek yeme kural değil, istisna olmalıdır. Ailece yaşanabilecek en keyifli anlardan biri olan akşam yemeklerinin felaket ve şiddet manzaralarıyla glgelenmesine izin vermeyin. Çocuğunuz yemekte okul yaşantısıyla ilgili hoş olaylar anlatırken TV'nin fondaki gürültü olmasını engelleyin.

- ☺ Eğer çocuğunuz şiddet içeren sahneleri izlemek durumunda kaldıysa bu konuda onunla sohbet edin. Bu tür davranışların insanları incittiğinden söz edin. Bir olayın şiddet kullanılmadan nasıl çözülebileceği hakkında sohbet edin.
- ☺ Çocuğunuza film ile gerçeği ayırt etmesini öğretin. “Bütün burada yaşananlar aslında sana akşamları okuduğum masallar gibi gerçek olmayan şeyler.” “Gördüğün bu kan aslında ketçap” “Birbiriyle kavga edenler aslında rol yapıyorlar.”

Sonuç olarak kontrollü şekilde televizyon izleme, olumsuz olabilecek davranışların ortaya çıkmasını engelleyip, çocukların kendileri için yararlı olan bir takım becerileri kazanmasına yardımcı olacaktır. Bunun için çocuklara çok küçük yaşlardan başlayarak iyi, doğru ve planlı şekilde televizyon izleme alışkanlığı kazandırmak ve televizyonu hiçbir zaman çocuklar için bir oyalama değil, onların yeni bir şeyler öğrenebilecekleri bir öğrenme aracı olarak görmek ve bu doğrultuda kullanmak gerekmektedir.

Çocuk eğitiminde amacımız, çocuğu koruma adına fanusta yaşatmak değil, onun hayatın olumsuzluklarına karşı dirençli, bağışık, bilinçli yetiştirebilmektir. Bunun için hangi konu olursa olsun “kaçmak yasaklamak” yerine, anlatmak, yorumlamak, çocuğun zihinsel gelişim düzeyine uygun olarak ona bilgi verebilmek , doğru davranışı aktarabilmek yolunu seçmeliyiz.

Bu yolun güçlüğü, anne-babaların çocuğu ile uğraşmasını gerektirmesidir. Başka işlerin arasında buna zaman ayırmak, kendi yorgunluklarını unutarak çocuğun gelişimiyle uğraşmak güç gelebilir. Ama bunları yapmanın, çocuğumuza oyuncak almaktan, giysi seçmekten, hatta onun beslenmesinden daha önemli olduğunu bilmemiz gerekiyor. Çocuklarımızın kişilik gelişimi, en az bu konular kadar ilgimize değer, bu ilgiyi göstermek de bilinçli anne-babalar için görev sayılmalıdır.

Çocuklarınızla gerçekleştirebileceğiniz televizyondan uzak etkinlikler:

Çocuğunuza kolay ve eğlenceli günlük aktiviteler sağlayarak, beraberliğinizi daha eğlenceli ve öğretici hale getirebilirsiniz. Aktivitenin nasıl yapılacağını siz anlatın; ama siz yapmayın. Oyunda aktif rol çocukta olmalı, siz takıldığı ve yardım istediği zaman devreye girmelisiniz.

Bozuk paraları saymak : Çocuğunuza bir kavanoz bozuk para verip bunları saymasını söyleyin. Onunla paranın neleri alıp neleri alamayacağını konuşun, örnekler verin: “Para simit alabilir mi?”, “ ..... iyi arkadaşları....?”, “ .... küçük bir kardeşi....?”

Evin içinde çadır : Masanın üstüne bir battaniye serin. Masanın altına çocuğunuzla beraber girin. Bir gece lambası veya el feneri bulun ve onu çadırın içine yerleştirin. Eğer isterseniz çadırın içine yastıklar, minderler ve oyuncaklar koyun. Oyunun geri kalan bölümünü çocuğunuz çok güzel kurgulayabilecektir. Size düşen oyunun tadını çıkarmak.

Babamı çok seviyorum; çünkü o ..... : Çocuğunuza “ Babanı neden seviyorsun?” diye sorun. Cevaplarını bir kağıda yazın, ve bu kağıdı süslemesi için çocuğunuza verin. Bu sevgi notunu sürpriz olmak üzere, akşam babasının geleceği saatte görebileceği bir yere yerleştirin.

Çamaşırları ayırın : Bu aktivite çocuğunuzun hem ev işlerinde sorumluluk almasını sağlayacak, hem de pratik beceri kazanmasına yardımcı olacaktır. Çocuğunuza çamaşır yıkamadan önce nasıl ayırdığınızı gösterin. Küçük bir çocuk bile beyazları, renkleri birbirinden ayırabilir. Bu size zaman kazandıracaktır. Aynı zamanda çamaşırları makineden çıkarmada ve katlamanızda da size yardımcı olabilir, götürülecek odalara götürebilir, çamaşır dolabına koyabilir.

Basket oyunu : çocuğunuzun bütün çoraplarını çıkarın. Birlikte bunları top şeklinde katlayın. Odanın diğer tarafına boş bir çamaşır sepeti koyun. Çocuğunuz çorap toplarını tek tek atarak sepete koymaya çalışsın. Sepete giren her çorapta bir puan kazansın. Oyunun sonunda sepete giren toplarla dışarıda kalan topları sayın. Çocuğunuz bu aktiviteyle hem basket oyununun ne olduğunu, hem de sayı kavramını kavrayacaktır.

Yiyecek sayımı : boş yumurta kabının her bir bölümüne bir rakam gelecek şekilde 1'den 10'a veya 30'a kadar rakamlar yazın. Çocuğunuz önce bunların her birine kuru üzüm doldurarak kaç tane blok olduğunu saysın. Sonra her blokta hangi rakam yazıyorsa o kadar sayıda kuru üzümü oraya doldursun. Ayrıca bu oyunu oynarken çocuğunuz kuru üzümün tadına da bakacaktır.

Bardak evler : Eşe yaramayan kullanışmış kağıt bardakları ne yapıyorsunuz? Onları biriktirin, yıkayın, sonra da yağmurlu bir günde üst üste dizme şampiyonası için kullanın. Çocuğunuz ve siz bardakları üst üste dizme işini sırayla yapabilirsiniz. Bakalım bardakları ne kadar yükseltebileceksiniz. Eğer çocuğunuz en alttaki bardağı çekmek için dayanılmaz bir istek duyarsa, önemli değil, bırakın yapsın.

Zincirleme kahkaha oyunu : Oturma odanızın ortasında kontrol edemediğiniz bir zincirleme kahkaha reaksiyonu başlatabilirsiniz. Bunun için en az üç kişi gerekli. Bir kişi yere uzanır. İkincisi başını birincinin karnına koyar, üçüncü de ikincinin. Birinci kişi “ha”, ikinci “ha,ha” diyerek zinciri başlatır ve zincir bu şekilde devam eder. En sonunda “ha,ha”lar, gerçek kahkahalara ve belki de kontrol edilemeyen kahkaha dalgalarına dönüşecektir.

Tekerlemeler : Arka arkaya kaç defa “burası yaz köşesi, burası kış köşesi” diyebilirsiniz. Çocuğunuza bunu bir iki defa söyletin. Büyük olasılıkla ikinizde birkaç defa arka arkaya kekeledikten sonra kahkahalarınızı duyuramayacaksınız. “Dal kalkar kartal yatar, kartal yatar dal kalkar.” “Kırk kartal kırkının da kanadı kırık kartal.”

Büyükannemin düğme kutusu : İşte çocuğunuzun hafızasını ve dil gelişimini destekleyecek eğlenceli bir oyun daha. İlk oyuncu “büyükannemin düğme kutusuna gittim ve bir şapka (yada başka bir eşya adı) buldum” der. İkinci oyuncu, büyükannemin düğme kutusuna gittim ve bir şapka ile eldiven buldum.” Şeklinde devam eder. Her oyuncu kendisinden önce söylenen eşyaları saymak durumundadır. Sıralama, kullanılan eşyaların isimleri hatırlanamayacak kadar uzun olana dek sürer. Oyuncular bir önceki eşyalara yenilerini ekleyerek oyunu sürdürürler. Başka bir günde bu oyunu hayvan adları ve bitkilerle de oynayabilirsiniz.

Toplama oyunu : Bütün bu eğlenceli oyunlardan sonra ortalığın toplanmasını da oyun haline dönüştürebilirsiniz. Çalar saatinizi ya da cep telefonunuzun saatini ayarlayarak “hadi bakalım zamanın dolana kadar minderleri toplayabilecek misin görelim” şeklinde karşı konulmaz bir teklif getirin. Bunun “git odanı topla, oyuncaklarını hemen yerden kaldır” uyarılarından daha etkili olduğunu göreceksiniz. Zamanın bitmesine yakın siz de ona eşlik edip onu daha hızlandırabilmek için motive edebilirsiniz.

Yararlanılan Kaynaklar:

Yavuzer, Haluk, Çocuğu Tanımak ve Anlamak

Atabek, Erdal, Çocuklar, Büyüklük ve Tavşanlar

Çocuk ve Aile Kitapları, Evde ve Okulda Mutlu Çocuk Yetiştirmenin Temelleri

Çankırılı, Ali, Benimle Oynar mısın Anne?

Çoluk Çocuk Dergisi, sayı, 16,17,21,27

PDR SERVİSİ

